

Ljubomir: Prava politika je ona, ktera ne oskruni niti pravice niti resnice.

Iglič: Kako pa nam je mogoče pravo politiko razločiti od krive.

Ljubomir: Po politični omiki, o tej vendar prihodnjic.

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

Del II.

(Dalje.)

8. Da je pa naše delovanje v razmeri k našemu trudu plodno in se nam dolžno in pravično plača, moramo na to paziti, da se s tako robo pečamo, ktera je vredna našega dela, ali, da si takšnih pripomočkov dobimo, kteri nam delo polehčajo in to nadomestijo, kar je roba slabeja. Jaz si tedaj potrebnih pomočkov poiščem, da mi bode mogoče na moji njivi tudi 20 vaganov žita dobiti, da zato škode ne trpim, ker ga po ravno takšni ceni kakor moj sosed prodajati moram; ako pa vidim, da vse nič ne pomaga, pustim to njivo za pašnik ali kaj druga, da svoje delo neplačano ne izgubim in ga rajši za kaj boljšega obrnem.

9. Veliko je tedaj na tem ležeče, kako pametno z svojim delom ravnamo: treba nam je vedeti če je roba vredna, da se z njo pečamo, in kakošna mora biti naše delo, da bode vredna misle vedno na to, da naše delo je naše premoženje bogatstvo in sreča, a ktero se po tem ravna kakor ga rabiti in obračati vemo in znamo.

10. Že od nekdanj in vedno je zato težnja, si delovanje kolikor mogoče plodno načiniti in to se je povsodi tudi v tej razmeri doseglo, kolikor se je ktero ljudstvo za to brinolo, kolikor je marljivo, izobraženo in naučeno. Vsakdo lahko premisli in vidi kakšen je razloček med nami in našimi predniki pred 200 leti, ali med napredkom našim na Slovenskem in onim v Srbiji, Bosniji, Hercegovini; kdor si je pa zato še n. p. Angleško, Francosko in Nemško ogledal in to z našimi razmerami primerjal, najde sopet mnogo razločka.

11. Iščemo li načine kako nam mogoče si delovanje bolj plodno storiti najdemo posebno dva veljavna pota, namreč: dobro rabo naravnih delavnikov in pripomočkov in umno porazdelivanje dela. Naravni delavniki in pripomočki so različni: voda goni mlinska kolesa in druge takšne naprave; veter tudi goni mlino in ladje po morju, drva ali oglje načini ogenj in vročino, vročina kuha naše jedi, tali rude; vročina stvari razteguje kakor jih hlad krči, to nam načini vapor, sopuh ali para, ki nam goni razne mašine, strelni prah nam je potreben za lov, za razstreljanje pečin itd.

12. Naše naprave, orodje in mašine, s kterimi vred pri naravni delavniki delujejo, ali so jim prav to kar životnemu telesu duša se tedaj skupno naravni delavniki imenovati morejo. Po takem nam naše naprave, orodje in mašine kažejo in davajo lastnosti naravnih delavnikov, in ker so, kakor rečeno, kakor duša in telo medsebojno, naša skrb mora biti ene za druge pripravljati in je v takšni družbi kod naše sodelavnike in pomočnike rabiti.

Dopisi.

Iz Marlova. X. + Y. (Dalje.) Tiverton je malo tržišče na Angleškem, v kterem je bil Lord Palmerston več nego 30 let poslanec, kajti ni imel nikdar nobenega protikandidata. Lord Palmerstonovo delovanje in jegova politika ni bila znana samo vsakemu Angležu, temuč celemu svetu, pa vendar je starec za potrebno držal se vsako leto svojim volilcem predstaviti in jim natanko račun o vsem položiti, kteri govori so se potem vsem časnikom celega sveta telegrafirali, kar je morebiti tudi S. znano. — Naši poslanci so pa dobro vedeli, da je bil ves slovenski narod po glasovanju za adresu na nje razkačen — še „Novice“ so cvilile — pa vendar se ni niti eden o naši politiki nikjer obširno oglasil. Se ve, „meeting“ svojih volilcev sklicati in se pred njimi opravičiti, bilo bi bilo naj bolj ustavno pravilno, to da tega še postava tkrat ni dopuščala, ali bil jim je jihov organ „Novice“ zmirom odprt, zakaj se tam niso oglasili, kakor zdaj S., ko smo ga mi s strašnim trudom enkrat iz brloga spodili? Držali so se si proti slovenskemu narodu kakor Dalai-Lama v Tibetu, ki vsakih 7 let enkrat svojim vernim

samo noge pokaže. Sam Luka se je znižal v toliko, da nam je enkrat v „Novicah“ kmalu potem nesrečnim adresinim glasovanju a la Dalai-Lama samo noge prav ošabno pomolil po priliki rekoč: Vam nič to mar! — zakaj sem tako glasoval, bom že ob svojem času tistim povedal, kterih se to tiče! Ali kdo so tisti? Ali kranjski dež. zbor, ali jegovi ribniški volilei, ali kdo drugi? Kaj? — Jaz pa „nepremišljeno“ trdim, da je tisti ves slov. narod, da ni g. Svetec poslanec samih Ribničanov, nego vseg a slov. naroda, in poznam nekega jako poštenega Ribničana blizo Kostanjevice naseljenega, ki je mnogo, mnogo k Svetčevi volitvi pripomogel in ki je še vse drugač razkačen in radoveden, nego jaz, zakaj so naši poslanci tako glasovali? — Ako se hoče Luka bolj natanko o parlamentarnem življenju poučiti, svetoval bi mu marljivo prebiranje teh-le časopisov iz parlam. držav, — pa oprost, Bog obvaruj, kmalu bi se bil spozabil, pardon! kajti znal bi g. L. Svetec „kacih par fraz v kakem časniku vjeti“ in postal bi vsled tega še slabši „politikar“, nego je zdaj! Pojdimo toraj na temeljito učena dela tucih pisateljev, ki so se „s politiko kaj časa pečali, kaj skusili, si mislili“ morebiti več o tem, nego g. Svetec z „učenim“ dr. Cenetom vred. Priporočal bi prekrasno delo o angleškem ustavu od John Stuart Mill-a (dobi se tudi v nemški prestavi, ako se ne motim od (Arnold Rugge-ta), spise profesor-ja Gneista ob enem prvaka prusk. parlamenta, in nazadnje bi še politiški aforizmi Roberta pl. Mohl-a zadostili (ki se nahajajo tudi v prav dobri hrvaški prestavi). — V obče pa moram reči, da je g. Svetec zdaj pravo parlam. pot nastopil, da svoje delovanje obširno v „Novicah“ opravičuje in opira, samo da bi se bilo spodobilo, da bi bil to že kakih 5 mesecev poprej storil, — bi se mu bilo veliko manj žolea razlilo zaradi nas „površnih in hudobnih“ dopisnikov, kajti kjegod velja med poslanci in narodom pravilo: Clara pacta, boni amici. — Odgovor na Svetčevo „novično“ opravičanje svoje politike nespada v ta sestavek. — Povem g. Svetcu dalje, da nisem jurist, to da mi je že čez 30 let natanko znano vse jugoslov. gibanje in posebno vse osebe v tem vpletene, kar bo tudi Cene, akoravno prav židane volje pritrtil. — Povem Luki, da mi nikdar na um ni padlo poštenega moža kterega si bodi naroda, naj manj pa slov. poslanca obirati, ker nam je bolj nego kteremu si bodi plemenu edinosti treba, zlasti ker nismo „po vrsti“ honorirani mi slov. dopisniki, kakor nemški korespondenti. Povem tudi, da nisem tega niti iz „Zukunft“ pobral niti iz ljublj. kazine, ampak povedal mi je to mož, ki mi je že davnej poprej pravil, kdaj bo Cene Sektionsrath postal in ki je v obče vse veredostojnosti vreden. Povem ga Luki enkrat v poznejših časih, ako se srečava, kajti zdaj bi se, ako ga imenjem, preveč zavzel. Očitno pa tu izjavljam, da me jako veseli, da je vendar g. Svetec sam enkrat to „kreisgerichtsratsko“ novico energično preklial in da mu verjamem, da je še zmirom naš stari pošteni Luka, dokler se o protivnem faktično ne osvedočim — akoravno smo „in politicis“ različnega mnenja. — Rekel bi, da je jako naiven, ako bi se s časnikarstvom bolj pečal, pa ker je na žurnalistiko tako „ποδορα ιδών“ mu odpuščam to čudno zahtevanje, da bi dopisniki dotičnim vradnijam in nazadnje Hye-tu in zdaj Herbstu pisali, ali res Svetčeva „kreisgerichtsratska“ prošnja na kaki zeleni mizi že „erledigana“ leži?! (Konec prihodnjic.)

Blizo Maribora. 26. januarja. V št. 2. t. l. „Slov. Gospodarja“ nam je nekdo iz Maribora povedal, kako hvale in posnemanja vredno so č. gg. bogoslovci mariborski za slov. matice med seboj nabirati začeli, naimre da knjižnico svojo spravijo v vrsto nesmrtnih udov matičnih, in pristavljen je bil važen nasvet, naj bi se po vseh slov. duhovščinah, gimnazijah in čitavnicah enake nabire osnoval. Iz celjske in mariborske gimnazije sem že izvedel, da pobirajo za matice radovoljne darove. Od drugod pa je dozda še malo slišati, kar si jaz iz tega razlagam, da povsod „Slov. Gospodarja“ ne berejo. Zato je pa bil oni g. dopisnik na koncu svojega sostavka prošnja na sl. vredništvo ljubljanskih „Novic“ dodal, naj bi tudi one o spomenotej zadevi ktero do svojih bravcev spregovorile. Ali „Novice“ so poslej že trikrat izišle, pa našega dopisnika prošnje še zmiraj ne uslišale. Škoda!

Iz slov. Bistrice. 31. jan. — Moj poslednji dopis vzbudil je nekaj nevolje pri dotičnih gospodih, a toliko je le pomagal, da je te dni že prišlo dovoljenje občinam tinske fare, da se smejo v eno zložiti. V kratkem bodo volitve odbornikov. Želeti bi bilo, da bi tudi druge občine našega

okraj posnemale ta izgled in se po več skupaj v eno zedinile. Naš okraj ima zdaj 46 občin; ker ima vsaka svojega župana, so gotovo stroški neprimerno veliki. Naj bi občine bile vsaj tako velike, kakor so fare, torej v celej našej komisiji naj bi bile mesto sedanjih 46 te le: 1. Slov. Bistrica, mesto; 2. Slov. Bistrica, okolica v obsegu fare; 3. Tinje; 4. Smartno; 5. Zgornja Polskava; 6. Spodnja Polskava; 7. Črešnovce; 8. Makole; 9. Studenice; 10. Laporje; 11. Polčane; 12. Zgornja Ložnica. Te občine bi lahko opravljale vsa občinska opravila in manjše priklade imele, kot sedanje. Za več občine pa, ki bi obsegale po več far, nismo zavzeti in se zato ne slažemo z nasvetom, ki ga je storil naš mestni župan, g. Kovačič v poslednji seji okrajnega zbora. On namreč nasvetuje, okrajni zbor naj se obrne do deželnega zbora, da ta silama složi vse občine celega okraja v samo tri velike občine: Slovenska Bistrica, Zgornja Polskava in Dravinska dolina. K mestu bi po tem spadale: domača fara, Smartno, Tinje, sv. Benčesl, Laporje in Črešnovce. Nekteri pohorski kmetje bi imeli do sedeža te svoje občine po 4 do 5 ur. Kmečke občine bi v tej zvezi izgubile še te pravice samoupravja, ki jih zdaj imajo. Ne verjamem toraj, da bi po svoji volji stopile v tako vez in jim tudi ne svetujem. Pohorje ima vse druge razmere in potrebnosti, kakor spodnji kraji, sploh pa kmečke občine vse druge, ko mesto. Deželni zbor pa bo gotovo, preden sklene tako postavo, tiste popraševal, ktere to zadene.

V Solčavi mesca januarja. (*Tempora mutantur.*) Ravno je preteklo leto, ko je po mili Sloveniji vela gorka sapa, vnamajoča v srcih plemena domačega jak ogenj čiste ljubezni do domovja. Tukajšni kraj je sicer že po natvornih slučajih dobro otovarjen; a takega plamena ni moč vzdržavati ne jedno bitje pozemeljsko, kaj-ti vnel se je bil po natvornih zakonih, ter je pridrl tudi v romantično Solčavo. — Mislim namreč tukaj lauske volitve sedanjih naših poslancev.

Dasiravno brila je huda burja, napotil se je vendar le tudi naš izvoljenec v starodavno Celje, vdeležiti se slavne zmage krez nezaslišane naše dušmanine, kojoj smo že v duhu dosta poprej radostno pozdravljali. Hvala Bogu! nismo se opeharili, kajti, dospevši nazaj, ponosno je nam povedaval naš Logar, kako junaško da so v obče stali volilci v narodnem taboru.

A to tudi ni moglo drugače biti. Kmet i gospod bila sta iste misli, ako se je le po njunih žilah pretakala gorka slovenska kri. Edina ideja prešinjala je slovenska srca. Jadrani smo složno le jednemu cilju naproti — v hladnem viru vzajemnosti našo bitnost projaviti, si črne marnoge dolge razcepjenosti sprati, i majko našo, mogočno Slavo, povzdignoti na zlati prestol boljše bodočnosti.

Le-ti trije faktorji so mogočni osrečitelji narodovi tudi pri nas Slovencih; projavilo se je, da nekdanja rodovitna polja naša še niso izgubila popolnoma plodnega soka, dasiravno so ga pile požrešne pijavke celoma ptujega vztoka že mnogo mnogo godin; kaj-ti obrodila so obilo sadu, na kojem smo pa, žali Bože! le maleko dni pasli svoje duševne oči.

Novičar.

— Odbora obeh delegacij se zdaj posvetujeta o prevdanku državnih stroškov.

— Deputacija hrvaškega deželnega zbora je v pondeljek t. j. 3. t. m. cesarju pismo izročila. Pravi se, da bode hrvaški deželni zbor prej odložen, ko dojde cesarjev odgovor na njegovo pismo.

— V Srbski se bode začel v kratkem kovati bakren denar, in zatoraj je uvažanje takega denarja že prepovedano. Srbska še dozdaj ni imela svojega denarja.

— Cislitavija je zdaj dobila novi naslov. Madjarska delegacija je namreč sklenola da v svojih opravilih ne bo več rabila besed „cislitavija“ ali „neogrške dežele“ temoč „Ostale dežele Jih Veličanstva. — Mi smo tedaj zdaj ostali!

— Pruski vladni časniki so zdaj zlo miroljubni, koliko pa je jim verjeti, kaže to, da Prusija dela velikanske priprave za vojsko.

— V vojaški granici je veliko veselje, da so narodnjaki zapustili zagrebški deželni zbor. Na Slovenskem bi gotovo tudi enako veselje bilo, da bi bili enako storili naši državni poslanci.

— Časnik „Ruski Invalid“ piše: Zastonj obečajo vladni francoski časniki mir za to leto. Nezaupanje med vladami

raste od dneva do dneva. Razgovori o vojaških preuredbah kažejo, da ima francoska vlada tajne namene. — Dalje zahteva oni isti časnik, naj se da avstrijskim Slovanom enakopravnost z drugimi narodi in pravi, da bode potem Rusija Avstriji prijateljica.

— Pravi se, da ima Ruska že zdaj 300.000 dobro oboroženih vojakov na Poljski meji, in da se je dalo povelje, da se morajo vse vojaške ladje dobro oborožiti in da bo šlo veliko ladijevce (flota) v tuje dežele. Čuje se tudi, da gre veliki knez Konstantin s tem ladijevjem obiskavat svoje hčere v Grško.

— G. Modrinjak M. župnik in dekan v Jerenini je imenovan za kanonika v Mariboru.

— Bolgari se že vzdigujejo. Po vsem Bolgarskem in celo pod paševim oknom se poje sledeča pesem: „Vzdignite se južni sokoli, ozrite se krog sebe i skrbite, da boste vredni imenovati se Bolgari i Sloveni! Podajmo si bratovsko roko; združimo se i zagotovimo si prihodnost. Naši prijatelji i vrugi so isti. Ne zaupajmo ni Sultanovej dobroti, ni obečanjem Francozov in Angležev. To niso ljudje, ampak volkovi o ovčjeji koži. Zanašajte se bratje na se in na svoje sorodnike, ker lastni brat vas ne more zatirati. Greh pred Bogom je bojazen pred Turkom in sramota pred človeštvom. Pogledjte Turke, kterih se bojite, in videli boste, da so boječji zajci. Saj jih vendar Kandijoti vedno tepo, in kako se trese Turk, ako sliši ime: Kandiot, Črnogorec, Rus.“

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaš-		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	6 40	6 45	6 40	6 40	6 40	6 40	6 40	6 40
Rži	4 45	4 50	4 10	4 20	4 10	4 20	4 10	4 20
Ječmena	3 20	—	3 20	—	3 20	—	3 20	—
Ovsa	2 —	2 20	2 10	1 80	2 10	1 80	2 10	1 80
Turšice (kuruze) vagan	3 40	3 50	3 60	3 20	3 40	3 20	3 40	3 20
Ajde	3 —	3 30	3 20	2 80	3 —	3 30	3 20	2 80
Prosa	3 20	3 40	1 40	—	3 20	3 40	1 40	—
Krompirja	1 40	1 40	—	22	1 10	—	1 10	—
Govedine funt	—	19	—	24	—	24	—	25
Teletine	—	24	—	26	—	24	—	26
Svinjetine črsteve funt	—	28	—	26	—	7 60	—	25
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10	—	10	—	—	—	10	50
„ 18" „ „ „ „ „	—	5	50	—	—	—	—	—
„ 36" mehkih „ „ „ „ „	7	—	—	60	8 50	—	—	—
„ 18" „ „ „ „ „	—	—	—	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	40	—	70
„ „ mehkega „ „ „ „ „	—	60	—	50	—	40	—	60
Sena cent	1 50	1 10	1 —	1 5	—	—	—	—
Slame cent v šopah	1 20	—	—	1 —	—	—	—	90
„ „ za steljo	1 —	—	70	—	50	—	70	—
Slanine (špeha) cent	40	—	24	—	—	—	—	—
Jajec, tri za	—	10	—	10	—	—	—	—

Cesarski zlat velja 5 fl. 71 kr. a. v.

Ažijo srebra 116.75.

Narodno drž. posojilo 66.30.

Loterijine srečke.

V Gradcu 29. januarja 1863: **70 14 77 40 90**

Prihodnje srečkanje je 12. februarja 1868.

Priporočba.

P. n. gospodarjem, vrtnarjem in gospodinjam.

V moji novi špecarijski štacmi v Radgoni na velikem trgu pod lugekom se tudi letošnjo pomlad dobivajo sledeča črstva, kaljiva in celo zanesljiva semena: Zelino, ohratino (kelovo) kolorabino, karviolovo, retkvino, (mesečne in zimske retkvi) špinačino, salatino, travino, detelino seme itd. Da so semena prava in dobra sem porok. Upaje, da bodo Slovenci svojega narodnega brata podpirali, se priporoča.

Venceslav Vanaus.

V Radgoni m. januarja 1868.

Listnica vredništva.

G. L. D. v Arloi. Vaš dopis dojde prihodnjic, le večkrat nam take pošljite, stroškov ne boste imeli nobenih. Tudi drugi dopisi dojde prihodnjic. K. v. Zagrebu. Pesmica bi še sla, ali mesto „giovane“ bi morala biti druga beseda. Dopisov, brez podpisanega imena pisateljevega poslanih, ne damo natisniti.